

SKÖTSELPLAN FÖR

Naturreservatet Alterberget

Luleå kommun

LÄNSSTYRELSEN
I NORRBOTTENS LÄN

www.bd.lst.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT OM PLANEN	2
2	SYFTE	2
3	UPPGIFTER OM RESERVATET	3
4	RESERVATSBESKRIVNING	3
5	SKÖTSELOMRÅDEN	4
5.1	NATUR	4
5.1.1	Bevarandemål	5
5.1.2	Skötselåtgärder	5
5.2	INFORMATION	5
5.2.1	Kvalitetsmål	5
5.2.2	Skötselåtgärder	6
5.3	ANLÄGGNINGAR	6
5.3.1	Kvalitetsmål	6
5.3.2	Skötselåtgärder	6
5.3.3	Utvecklingsmöjligheter	6
6	UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION	6
7	SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER	7

Bilagor

- A. Översiktskarta
- B. Karta över informationstavla och parkeringsplats
- C. Karta över delområde 1 (avverkat område)
- D. Karta över förslag till stig och eldplats
- E. Natura 2000 - naturtyper och arter
- F. Sammanställning av särskilda åtgärder

1 ALLMÄNT OM PLANEN

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Alterberget. Vid skötseln skall förutom reservatsföreskrifterna andra aktuella regelverk och riktlinjer beaktas.

Denna skötselplan ersätter enligt beslut tidigare antagna skötselplaner, vård- och förvaltningsanvisningar.

Naturreservatet Alterberget ingår även i det europeiska nätverket för bevarande av biologisk mångfald, Natura 2000, vilket innebär ett nationellt ansvar att upprätthålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som finns inrapporterade inom området. Det är viktigt att känna till att det finns en särskild bevarandeplan för detta Natura 2000 område.

Naturreservatet Alterberget tillhör skötselkategori C enligt länsstyrelsens egen klassificering som omfattar tre kategorier (A, B, C), vilket innebär att endast enstaka skötselåtgärder kommer att utföras.

Denna plan skall ses över om 10 år och om det då anses nödvändigt skall planen revideras.

2 SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara den biologiska mångfalden samt att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området. Områdets naturskogs kvaliteter samt dess opåverkade karaktär ska bevaras. Syftet är även att området ska kunna fungera som kärnområde och spridningskälla för hotade naturskogsarter. Inom ramen för dessa mål ska reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning.

3 UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Alterberget
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	Ca 8,5 km VSV om Luleå Blå kartan 24L
Markägare:	Privat markägare
Förvaltare:	Länstyrelsen i Norrbottens län
Areal:	49 ha
Natura 2000:	Alterberget SE0820624
Naturtyper:	Skogsmark 43 ha, varav produktiv skog 41 ha Myr 6 ha
	<i>Natura 2000</i> Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) Västlig taiga (9010) Örtrika näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ (9050) Lövsumpskog av fennoskandisk typ (9080)
Natura 2000 art:	Norna (<i>Calypso bulbosa</i>) (1949)
Samebyar:	Tuorpon, Sirkas, Udtja, Jåhkågaska

4 RESERVATSBESKRIVNING

Alterberget ligger i Luleälvens dalgång, endast några kilometer från älvens utlopp i Bottenviken. Landskapet är flackt med enstaka mindre bergstoppar på drygt 100 m ö h. Berggrunden i området domineras av Revsundsgranit. Alterberget utgör ett för kustregionen förhållandevis stort, sammanhängande naturskogsområde som hyser en stor mångfald växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Naturreservatet Alterberget ingår i EU's nätverk av särskilt värdefulla naturområden, NATURA 2000 (SE0820624).

Det aktuella området på Alterberget karaktäriseras av ett granskogsdominerat dråg med inslag av ett flertal grova aspar och sälgar. Dråget sträcker sig söderut från sjön Gäddträsket som ligger strax nordost om reservatet. I dråget är luftfuktigheten hög och vissa delar är sumpiga. Här har lunglav hittats växande på gran, vilket är mycket ovanligt. Lunglav förekommer annars rikligt på framförallt sälg men även på de gamla asparna i området. I fåltskiktet uppträder bl a norna och skogsfru.

Inslaget av tall ökar gradvis högre upp i sluttningen och på toppen av berget växer hållmarkstallskog. Längs sluttningen förekommer spridda mycket gamla tallöverståndare.

I den nordvästra delen av reservatet finns ett kalavverkat område. Den resterande skogen i reservatet är inte påverkat av modernt skogsbruk men spår av äldre plockhuggning förekommer. Tillgången på död ved, som lågor (främst gran) och torrakor, är fläckvis relativt god. Stora delar av området visar tydliga spår av skogsbrand, bl a förekommer brandljud i de flesta av de gamla tallöverståndarna.

Exempel på arter som påträffats är ullticka, rosenticka, lappticka, gränsticka, liten aspgelélav och stiftgelélav. Observationer har även gjorts av tretåig hackspett och spillkråka. Både duvhök och tretåig hackspett har konstaterats häckande i området. Skogsområdet har goda förutsättningar att fungera som kärnområde och spridningskälla för hotade naturskogsarter i landskapet om det tillåts en fortsatt fri utveckling.

Det tätortsnära läget bidrar till att reservatet har ett högt värde för det rörliga friluftslivet. Området korsas också av flera stigar, vilket visar att området redan idag används som utflyktsmål.

5 SKÖTSELOMRÅDEN

Reservatet har indelats i skötselområdena; natur, information och anläggningar. Reservatets avgränsningar finns markerade på kartbilaga A. Kartbilaga B visar var informationsskylt, parkeringsplats och vägvisare skall placeras.

5.1 NATUR

Inom reservatsgränsen finns ett avverkat område. Skötselområdet Natur har indelats i delområden: 1. avverkat område, 2. naturskog. Delområde 1 finns markerat på kartbilaga C.

Skogen i området är till stor del brandpåverkad men eftersom området är litet och utgör en naturskogsrest skall spontan brand tills vidare släckas omedelbart. Det kan dock bli aktuellt att utföra naturvårdsbränning i området. Vid släckningsarbete skall så skonsamma metoder som möjligt användas. Om brand uppstår i reservatet ska länsstyrelsen informeras.

Bevarandemålen kan kompletteras och revideras efter inventering och baskartering för Natura 2000. I bevarandeplanen för Natura 2000 området, Alterberget kommer det att finnas utförligare beskrivningar av målen för områdets Natura 2000 naturtyper- och arter.

5.1.1 Bevarandemål

Allmänt mål som gäller alla delområden

- De arter och naturtyper som är skyddade enligt N2000 inom området ska finnas representerade.

2. *Naturskog*

- Förändringar i naturtillståndet skall ske genom naturlig succession och naturliga processer. Undantag kan göras i områden där N2000 arten Norna växer.

5.1.2 Skötselåtgärder

Allmänt mål som gäller alla delområden

- Möjligheten att öka naturvärdena i reservatet genom en naturvårdsbränning bör utredas. Om hyggesbränning eller naturvårdsbränning utförs i anslutning till reservatet skall möjligheten att även bränna hela eller delar av reservatet utredas.
- Aktiva skötselåtgärder (t ex. röjning, gallring) för att gynna N2000 arten Norna kan behövas. Dessa åtgärder skall utföras i direkt anslutning till växtplatserna och med så skonsamma metoder som möjligt.

1. *Avverkat område*

- Inom fem år ska en plan över eventuella skötselåtgärder vara framtagen. Dessa ska planeras utifrån områdets- och närliggande beståndshistorik och nuvarande struktur.
- Inom tio år ska eventuella efterföljande åtgärder vara utförda.

2. *Naturskog*

- Området ska tillsvidare lämnas för fri utveckling
- Störningar som t ex stormfällningar, insektsangrepp och brand skall ha ett så naturligt förlopp som möjligt.

5.2 INFORMATION

På informationstavlan ska det framgå att reservatet är beläget på fastighet Gäddvik 5:8. För att underlätta för besökare bör det sättas upp en vägvisare till reservatet. Den skall placeras där asfältväg, som fortsätter till motorstadion, går över i grusväg som leder till reservatet (bilaga B).

5.2.1 Kvalitetsmål

- En informationstavla skall finnas i anslutning till reservatet (bilaga B).
- Informationsskyltar skall vara i tydligt läsbart skick.
- Vägskyltning till reservatet skall vara funktionell.
- Reservatets gränsmarkeringar skall vara tydligt uppmärkt.
- Aktuell information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

5.2.2 Skötselåtgärder

- Skyltningen ses över regelbundet.
- Vid behov byts de skyltar som inte längre är funktionella.
- Vid behov skall sly röjas runt skyltar.
- Gränsmarkeringarna ska ses över regelbundet och åtgärdas vid behov.
- Vid behov ska information på webben uppdateras.

5.3 ANLÄGGNINGAR

En P-plats (bilaga B) ska finnas vid reservatets ingång. Grusvägen, från vägvisare till P-platsen, behöver repareras och hållas framkomlig (se Bilaga B). Planering och utförande skall ske i samarbete med berörda fastighetsägare.

5.3.1 Kvalitetsmål

- P-platsen är i gott skick.

5.3.2 Skötselåtgärder

- Kontroll av p-platsen skick skall ske regelbundet och åtgärder sker vid behov.
- Vid behov städas p-platsen och området närmast omkring från skräp.

5.3.3 Utvecklingsmöjligheter

- Om besöksfrekvensen motiverar det kan stigar och/eller anläggningar, exempelvis rastplatser, för friluftslivet vara lämpliga att anläggas (se förslag kartbilaga D). Ytterligare ett förslag kan vara att anlägga en rastplats i anslutning till toppen på berget.

6 UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Skötselplanens bevarandemål och kvalitetsmål skall vart tionde år följas upp av Länsstyrelsen tillsammans med skötselansvarig.

En kortfattad skötselrapport skall skrivas minst vart tredje år av skötselansvarige och lämnas till Länsstyrelsen. Rapporten skall redovisa vilka skötselinsatser som gjorts, kostnader för dessa. Rapporten skall även redovisa om några uppenbara förändringar i naturtillståndet upptäckts vid besöken i reservatet.

Akuta hot mot reservatets värden samt behov av akuta åtgärder meddelas till länsstyrelsen omgående.

Eventuella brott mot reservatsföreskrifter skall anmälas till länsstyrelsen omgående.

7 SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

Vad	Ansvarig	När
Information		
Kontrollera att informationstavla och vägvisare innehåller aktuell information och är läsbara. Rapportera till länsstyrelsen om nya skyltar behövs.	Skötselansvarig	Vart tredje år
Röjning av sly vid informationstavla och vägvisare.	Skötselansvarig	Vart femte år om så är nödvändigt.
Kontrollera att gränsmarkeringarna är tydliga. Rapportera till länsstyrelsen om åtgärder behövs.	Skötselansvarig	Vart tionde år
Aktuell information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.	Länsstyrelsen	Vid behov
Anläggningar		
Kontroll av p-platsens skick. Åtgärda om så behövs.	Skötselansvarig	Vart tredje år
P-platsen och området närmast omkring städas från skräp.	Skötselansvarig	Fortlöpande vid varje besök om så är nödvändigt.
P-platsen röjs från sly	Skötselansvarig	Vart femte år om så är nödvändigt.